

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 68 (1954-1955)

Artikel: Masüras : idill radiofonic in traïs acts
Autor: Peer, Andri
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-221554>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 22.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Masüras

Idill radiofonic in trais acts

dad Andri Peer

Persunas:

Raquintader (bariton)
Barba Töna, cheu d' alp dad Urezza
Flurin, cheu d' alp dad Urezza
Reto
Chatrina
Mengia, duonna da Flurin }
Duosch }
Prüm mat
Seguond mat
Priüma matta
Seguonda matta
Chasper da Surröven, vegl paur
Nina, quinada da Mengia
Jelscha, veglia paura
Joannes, signun
Valentin, chandan
Cristal, paster grond
Plaschin, paster pitschen o trosser }
Peider }
Tumasch
Annamengia }
Turteca }
Ursulina
Giuentüm, uffants, pövel

Lö:

I act: ad Ardez

II e III act: Alp Urezzas

fin dal III act: in cumün

ACT I

RAQUINTADER:

Quai cha vus dudivat ais la rumur da l' En giosom la val. Id ais amo s-chürantada not, be las stailas fan ün zich cler, tant chi's vezza la rotschada spessa da las chasas e'l mantun s-chür dal muot Chastè. Ün sibel frais-ch schuschura tras ils larschs dal god San Steivan. E lasü, dadour Bos-cha, n' haja vis a sparir be früda alch sco ün fö blauaint e dudi dalöntschezzas ils tschübels güzs dad alch clarinetta. (*L'ura da clucher batta las duos, pass d'hom in piertan, lura clocs da vaschella.*)

BARBA TÖNA:

(*da per sai*) Hmm, hmm, uschetta, üna cuppina cafè chod ant co ir our'd chà, quai'm fa dasdar. (*baiva*) Ebain, scha tü vousst esser aint in alp Urezzas las quatter e mezza, meis bun Töna, starast far ed ir, hmm, hmm. Na cha 'ls cheus d' alp da Valmala chi han il viadi plü cuort fuossen in pè ant co tü — — Quai fuoss da's svarguognar — — la buscha, il bastun, il chapè, — — la varà bain miss aint il vin per la pastriglia! Heiei — — (*pass in piertan, porta d'chà, pass sulla salaschada, lura clocs d'ün battaporta*) — — ohh Flurin, sü a masüras chi vain di — — Fluriin!

FLURIN:

(*strasönd*) Hai, eschat vo, barba Töna? Eu vegn dalunga, passai instant da quiaint plan vöss, eu's tschüff oura fin aint illa Sassalma. (*pass*)

RAQUINTADER:

Paca pezza plü tard as sclerischa üna fanestra vi la chasa da Flurin e bütta sa glüm cotschnainta sulla fatschada vidvart.

PRÜMA MATTA:

(*clama*) Chatrina, nun est amo sü? — — Quella dorma sco üna muntanella! Taidla, eu vegn amo a culaziun i lura at clama ant co ir. — —

MENGIA:

Guarda be cha teis fraret nu passa amo da casü sainza culaziun.

CHATRINA:

(*dad ot*) Mamma, han Reto e Duosch eir da gnir fingià uossa cun mai o pür cun la puobanaglia?

MENGIA:

Mo, chara figlia, scha tü sbrajast uschè, schi sgür chi sun eir els sdrugliats, perchè her saira hana dit da vulair ir adurezzas aint in Urezzas.

CHATRINA:

Mobain, schi vegnan dalunga aise bun; spettar sün els nu spetta.

DUOSCH:

Vezzast qua, mamma, i voulan adüna ir sulettas. Nesa ch' eu sa chaminar bain?

MENGIA:

Mo bundi meis figlin, guarda co cha tü sast star sü cur chi 'd ais dad ir a masüras. Ve nan e di bundi a ta mamma. (*bütsch*)

CHATRINA:

Pel pitschen am füssan amo istess, mo Reto e seis pluoders han be dad ir sfuond i scutarlond che cha nussas discurrin.

DUOSCH:

Quai nun ais gnanca la vardà, nus vain güsta peida da taddrar vos bagliaföz. Mamma, scha tü savessast che bella chanal cha nus vain fat aint a . . . , tuot be cun la manera e cul curtè. Chi sa sch' ella tira?

CHATRINA:

Schi adieu, eu vegn a verer sch' Ursina ais parderta.

MENGIA:

Taidla, ma figlia, uossa cha tü o 'l battaporta vaivat sdasdà ils puobs, schi spettast eir ad els; vussas eirat eir cuntaintas da pudair ir aint in alp in compagnia.

DUOSCH:

Va tü be, chaïsch da las preschas, nus eschan buns dad ir sulets, nesa Reto?

RETO:

Lura pudessan forsa far eir amo ün mürin da la vart suot per cha la chanal nu 'ns schlischä gio per la foura — —

MENGIA:

Eu nun ha jent cha vo iat giovond per quella grippa intuorn, meis mats. Scha vus tadlaivat a vossa mamma gaiavat cullas mattas, inschinà gnanca nu chattaivat la marenda a mezdi.

CHATRINA:

Schi gnit dimena lumbarduns!

TUOTS TRAIS:

Adieu mamma, chau mamma (*porta, pass; ün gial chanta. Il sain suna (sain da di)*).

RAQUINTADER:

Be illas giassas las plü strettas aise amo s-chürin. Nan pel vont dal tschél bütta il sulai seis immens ventagl da glüm sco milliuns puolvrins impizzats; eir la pizza tschüffa chaplinas d' or chi vegnan plü grondas ad ögl vezzond; uossa da'l fö ad alch nüvlinas leivas sco flomma e 'ns porta seis grond regal: IL DI.

E tadlai, il cumün as sdaisda dal tuot (*gial chanta*), ils chamins füman dretsü aint in l' ajer da la daman e dan perdütta da las bravas masseras chi travaschan in lur chadafös. Fingià clama il chavrer (*corn dal chavrer, s-chellöz da chavras, corn*) mo pel fuond intuorn nu 's vezza ingün: hoz ais di da masüras.

ACT II

(*Sün alp*)

CRISTAL:

Che crajast signun, eu per mai vegn a rablar, cha 'ls chadalps nu 'm hajan amo da chattar avant teja.

SIGNUN:

Mo schi va pür, id ais passà las quatter; muscher nu mu-schaina perquai plü bod co 'l solit.

CRISTAL:

Quai, Töna e seis cumpogns sun tant chajafös, quels füssan buns da partir la saira avant, mo cur chi zappan in teja han

mias dad esser avant stavel, quai ta dia, e i nun ha da mancar üna!

SIGNUN:

Va be, eu schrantun gio eir a tschella gianüra. (*pass e clocs*)
Valentin, o Valentin, sü! (*da bass*) Che cha quai po giaschair.
O Valentin, our da la busacha, chi 'd ais qua fingià mez il
cumün! Sü, dormigliuns dal trenta, e tira l' uraglia eir al
trosser!

VALENTIN:

(*as stenda sül strom*) Uahhh, che giaschüda — — ed insömgia
m'haja sco ün anguel — — ahh, scha savess be tgnair adim-
maint tuot — — eu d' eira ün girun e svoliva cun ün clap
toc charnpüerch aint illas griffas.

PLASCHIN:

Mo va, va!

VALENTIN:

Sapperlottina, hoz aise di da masüras, ö là, Plaschin, gio da
maschun cha hoz vezzast glieud sco erba; tschà, strusch'ora
la tschierpla cha tü hast amo ils ögls plain sön. E guarda
che di da bellezza, ün di sco üna gromma ta dia, gnanc' üna
nüvlina sur tuot l' alp e 'l chamuotsch grand tacha eir fingià
cavia vi da la blaisch. Vè e guarda, ün di da signuors, cha
schi riva amo mia cusdrina cun alch bun aint il chavogn
schi craja bod cha meis sömmi tuorna.

PLASCHIN:

(*sönantà*) Che s-chellom ais quai? (*s-chellas*)

VALENTIN:

Cristal vain fingià cullas vachas. Quel ha eir preschas hoz.
Fa e vè, cha nus vain da far eir nus ils mans plains fin cha
quels da cumün capitán.

SIGNUN:

Tü Plaschin va oura amo per alch bravs fessals, lura güda
a rablar a Cristal. (*cloms da paster: hü sassa, etc., talacs plü svelt e
plü plan, üna buna pezza*).

PLASCHIN:

Duos homens vegnan fingià sü dal god.

SIGNUN:

Cha quel veider da Töna gnia aint adura sco chadelp vessa scummiss. Mo spett' i guarda, paca pezza davo riva eir bler femnom.

PLASCHIN:

E dafatta ils uffants vegnan fingià uossa, guardai là oura.

SIGNUN:

I's dschess chi nu vessan di avuonda per far baldori. Mo bain, masüras aise be ün di in tuotta stà, e'l passarà bain eir quel cun bell' ora e buna glüna. (*tanteraint cloms da paster e s-chellas*)

VALENTIN:

Uossa pona lura gnir cur chi voulan, nus eschan parderts.

SIGNUN:

Trosser, nan culla stadaira! (*clocs metallics*) e quà vessan il palperom da tabellas; uossa fa amo gio piz a duos risplis — — lura eschan armats.

PLASCHIN:

Guarda be co cha n' ha glüschantà bain la stadaira cun siblunin, 'la para be ün argient.

VALENTIN:

Tü est ün fegher, uossa scha las vachas nu tegnan inavo il lat, schi da nus nun haja mancà.

SIGNUN:

Eu craj cha Cristal nun haja pavlà her be palü marscha; per ün pêr noudas stuna bun, e scha la Culomba nun ha durmi mal schi a quels da l' alp Valmala laina amo muossar ingio chi sun las Urezzas.

PLASCHIN:

Mo in Valmala aisa traïs maschels cun vachas sü da la Bassa.

SIGNUN:

Lascha pür chi hajan, meis pitschen, mo scha ma Culomba e ma Ritscha e forsa la Gronda dad Andreja Puzöl nu schlaf-fan gio lur 15 noudas, di cha 'l signun saja ün pluffer.
(*L' üsch da teja fa crec.*)

BARBA TÖNA:

Il bundi a nos signun!

SIGNUN:

Mo bundi barba Töna, guardai be quia, vus eschat chazzer adura sün qua, bod süls terms da la Svizzra; scha vus nu füssat bainet aint ils ons pudessat amo ir a far cuntrabanda cun vossa chomma dal trenta.

BARBA TÖNA:

Va toc nar, ün chadalp chi s' indrumainza via il di da ma-süras tocca cavia aint il tschoc dals chucals. Schi cura pu-daina dar l' attacha?

SIGNUN:

A las quatter e mezza schi s'ais dret. — Bundi Flurin!

FLURIN:

Eschans Joannes, cura vaivat mus her saira?

SIGNUN:

Da las tschinch a las set sco oters dis.

BARBA TÖNA:

Ed ingio vaivat paschlià, Cristal?

CRISTAL:

La costa vers Urschai.

BARBA TÖNA:

Mo insomma, quai nun ais üna noscha strivla. Perche savai-vat Joannes, a chasa cun varguogna nu lessan ir.

SIGNUN:

Aua nu possa büttar aint, mo alchet rablarana gio — — la not ais statt a vaira choda.

BARBA TÖNA:

Bain, lura cumanzaina a muscher, intant rivarà eir Jon a portar aint. Jelscha da Fulun d'eira pac toc davo nus; quella ha da portar aint il prüm.

SIGNUN:

Sü a muscher meis mats! (*clocs da quagls e sadellas, lura schlipp-padas da lat, lura canera, vuschs da duonnas ed uffants*).

TURTEA:

Mo bundi barba Töna. Eschat fингià qua cun vossa chomma crotscha?

BARBA TÖNA:

Guardai cha sa douvrar eir tschella crotscha scha vus vaivat sguozchas.

GIUVNAS:

Uej! Uej!

BARBA TÖNA:

Eu n' ha badà bain avuonda cha vus laivat rivar in teja ant co mai, mo pür cha vus sapchat, barba Töna nu patischa cha las femnas t' il tschüffan oura.

JELSCHA:

..... ne chi t' il tschüffan aint! — —

BARBA TÖNA:

Tascha Jelscha cha tü vainst eir plü veglia e plü narra. At verer currind as vessa bod dit cha tü hajast per marus ad ün dals pasters.

JELSCHA:

Scha n' ha fat davorouda schi sgüra brich per gnir a bratschettas cun tai e tia crotscha, hi hi hi hi, parast be ün dirigent cun quist schnat steccal; i manca be amo il frac cha tü vaivast aint da giuven a Firenza; quel vess fat parada sü qua.

BARBA TÖNA:

Va va, tü trumbetta sbügnada! Va uossa oura per teis lat e guarda ch' el cuverna almain il fuond dal quagl.

JELSCHA:

Voust rafüdar da 'm tantar. Id ais da sort aint avuonda per catschar laint teis creppun fin pro 'l cularin.

BARBA TÖNA:

E scha tü nu rivast da portar t' imposta jent ma crotscha.

JELSCHA:

Cun quella poust tschüffer da quellas plü giuvnas scha tü est bun; eu m' ha adüna m' imperchürada da tocker man crotschas. — — (*homens rian*)

VALENTIN:

Quella nu 's resta debit üna suletta, e quai ais amo viscal ed alleger cun seis 66 ans (*vuschs e baldoria*).

BARBA TÖNA:

Uossa ma glieud, cur chi vegnan aint cul lat voul quai ün zich quietezza in teja. (*lait vain svödà aint in la sadella*.)

VALENTIN:

(*dad ot*) Armon Tatsch, vacha Flora 55.

FLURIN:

55!

BARBA TÖNA:

I nu cumainza mal. (*svöda lat*)

JELSCHA:

Schalchet 38.

FLURIN:

38!

JELSCHA:

Eu nun ha vuglü rumper ta bella crotscha cun portar aint, mo güst l' ultima varguogna nu fa neir ma trimetta cun seis 38!

NINA:

Sar chadalp, pudaina no femnas far il cafè per la cumpagnia, o voul quai forsa üna dumonda per scrit?

BARBA TÖNA:

Tü Reto pudessast ir svelta our in cumün pro ma duonna e far dar our da scrivania quel palperi blau ed il vaider da tinta alba, intant pon las giuvnas far piz ad üna penna d' amblana!

NINA:

Sar vaschin, e nu savaiva cha vus vessat l' avaina da poet; i'm para cha ni vus ni Jelscha nu sajat uschè legers a chasa!

ANNAMENGIA:

Almain chi's pudess far ün tschigrun culla buna glüna e tour aval, lura minchatant tagliar gio ün tockin. (*tuots rian*)

NINA:

It vo mattas vi la funtana per trais sadellas d' aua; üna vouta staina far eir il cafè, o bricha, sar Joannes?

SIGNUN:

Schi, chara leua, da bunura voul quai, mas mattas, ün brav cafè cun lat, a mezdi lura be lat, scha las vachas nu sun amo süttas.

NINA:

Chi fa jo jals?

PEIDER:

Lascha far a mai, cha sa far jo da quels chi tschüffan fö be sulets.

TUMASCH:

Ün' orma d' chan, al fa jals d' üna bellezza, leivins leivins, chi t' il svoulan our da man appaina finits. (*tuots rian*)

VALENTIN:

Cloutergüz 63.

FLURIN:

63! Aha!

BARBA TÖNA:

79, Culomba da Jachen Stupan!

FLURIN:

79!

SIGNUN:

Hast viss! Spettai be, quista saira ais il quagl massa pitschen.
— Mo quants uffants chi sun qua, bod a pêr ed a pass cul
sulai; vaivat gnü temma chi gnia scumandà dad ir a ma-
süras?

CHATRINA:

Nus eschan gnüdas aint in ün'ura e tschinquanta minuts!

PRÜM MAT:

Nus eschan passats avant a tschinch rotschas!

CHATRINA:

Scha nus nu vessan gnü ils pitschens cun nus, nu 'ns vessat
tschüff oura.

RETO:

E scha nus nu vessan fat la sguainta als tschiervis da la
Sassalma, schi vessan tschüff oura a tuots.

SIGNUN:

Uossa meis chars, it oura cha vus vaivat lö tuot la val Tasna
per giovar, qua eschat in peis a la paisa. It vidvart la teja;
là vezzaivat a paschliar tschinch chamuotschs sün tschella
costa; duos sun bod albs.

(güvels e trapplignöz, uffants davent)

PEIDER:

Quia suot quist dschember vain ün bel gnieuin ingio ch'in-
gün nu' ns vezza. Da 'm teis man!

URSULINA:

Cun gnir da quiaint n' haja adüna guardà scha nu vezzess
teis fazöl cotschen, e quel toc cha la via va sper l'aua, parai-
va be cha la val clomess cun tia vusch »chidon, tü nu'm
tschüffast, chidon tü nu 'm tschüffast!«

PEIDER:

Schi uossa at tschüffa, tü stria. Sast, cun passar n'haja büt-
tà aint ün crap chi sa discuorrer per at far ün segn.

URSULINA:

Da 'm ün bütsch, Peider. (*pausa*) O tü, scha tü savessast co ch' eu t' n' ha jent — — —

PEIDER:

Nu dir uschè, uoss'am voust avair jent, mo perche est statta uschè crudela tschella dumengia cun ir a far laina, di?

URSULINA:

Peider, eu nu 't laiva far mal, eu sun üna pluffra. Sast — — eu n' ha be cret — — cha tü, cha tü pudessast t' inamurar in ün' otra — — e perquai — — (*schgnicla*)

PEIDER:

Che cha tü vast a stübgiar oura, mo t' haja fat tüert, Ursulina?

URSULINA:

Na, tü est uschè ün bun, ed ün bel, ed eu n' ha adüna temma — — —

PEIDER:

Ah, tü nu sast quant cha 't vögl bain, tü nun hast senti gnanc' üna sbrinzla, taidla, eu t' impromet — — —

URSULINA:

Nögl' imprometter, Peider — —

PEIDER:

Schi, uossa cha quel pled m' ais schmütschà, uossa dà 'm tuots duos mans, guarda il sulai chi cucca qua tras las manzinas, doda cajó la leida canera dals uffants, hoz e quia in quist bel lö, ingio cha nus eschan be eu e tü (*comoss*) at imprometta cha mâ nun at vögl bandunar.

URSULINA:

O Peider!

PEIDER:

Ursulina? Voust esser mia duonna?

URSULINA:

Peider, Peider, tü nun hast dabsögn cha respuonda, legia pür la resposta aint in meis ögls.

PEIDER:

Tü dist da schi, o chara, eu güvl, eu vegn our d' clocca, eu nu sa ingió siglir, dist da schi — — taidla, cura laina dir oura?

URSULINA:

Cur cha tü voust, dschain forsa a Nadal.

PEIDER:

Amo quist'eivna vegn eu pro teis bap a dumandar. Ve uossa, giain aval, cha fors' ans tscherchan per chantar. Ve, mia spusa.

(*tüba*)

JELSCHA:

La masüra ais fatta; traïs noudas damain co Valmala, mo il lat da las Urezzas vala duos jà tant — — —

BARBA TÖNA:

Quatter noudas daplü co jo Valmala o eu vögl am stramüdar in üna tschücha marscha.

SIGNUN:

Stat instant cul buonder, fin d' saira nun as poja dir nüglia.

NINA:

Gnit, uossa ais ura da far culaziun, il cafè savura fingià d' üna pezza.

ANNAMENGIA:

Uej, sar Chasper da Surröven ais eir rivà, scha vo eschat qua nu manca plü ingün. Vaivat stüz la linterna da pel mun-tanella cun gnir da cusü?

CHASPER:

Cur chi s'ais giuven aise bun trottar, tü bella fruos-cha, spetta, cha tü hajast il fol plü vegl schi perdarast eir ün zich la baja. Mo hoz doda jent ta s-chella, ve nan cha 't dun üna branclada!

ANNAMENGIA:

Dalur na, cun quella barba sco üna scua da perchas.
(*tuots rian*)

TURTEA:

Schi chantain üna chanzun per clamar a culaziun. Cul stomi
vöd resuna quai sco tants giuns!

(*chanzun*)

RETO:

Bap, nu mangaina bod, a mai vegna la papardà.

CHATRINA:

Ve Duosch, e güda 'm a paquettar oura. Ras' oura quel
mantin cha possa metter lasura la marendaa.

DUOSCH:

Minauara, quants ouvs cots a där, ve Reto cha no train
a cazzas! (*cloccs dad ouvs!*) — Tü hast pers — —

FLURIN:

Chi voul ün toc salsiz o schambun cot?

DUOSCH:

Bap, eu vess plü jent grassins.

FLURIN:

Eu sa bain cha tü est quel dal dutsch, mo sast figlin, ils
grassins mangaina davo.

PLASCHIN:

Eu n' haja da mangiar cun vo, ha dit il chadalp.

FLURIN:

Schi schi, pür ve e sezza gio e mangia brav cha tü varast
tschüff fom.

DUOSCH:

Hast eir tü jent grassins? (*tschels rian*)

CHATRINA:

Da nan tia cuppina, bap. Qua aise amo cafè chod.

RETO:

Ah, che buna culaziun, be chi fuoss mincha di masüras.
(*tschels rian*)

CHATRINA:

Tschüffai, tschüffai quella baschadella, ch' ella roudla gio
per la costa! — — Amo ün öv, Plaschin?
(*la rumur stalivescha planet*)

FLURIN:

Guardai cha la giuentüm as raduna per dar üna chantada.

ANNAMENGIA:

(*scuttond*) Has vis che ögliadas cha Peider e Ursulina as dan.
Là haja tschüff fö da gust, guarda be co ch' ella ais gönüda
cotschna cur cha l' ha badà cha nus discurrin dad ella.

TURTEA:

Mo di, eu vaiva adüna cret cha Peider fess bella tschera a
ta cusdrina.

ANNAMENGIA:

Quai sarà stat üna finta. (*magister dà aint il tun*)
(*Chanzun*)

ACT III

BARBA TÖNA:

Il pas-ch ais propcha bel ingon. I s' inacordscha chi ha plo-
vü bler in gün.

CRISTAL:

Schi's pudess scrappar amo quella costa là via, schi là dess'
oura pavel amo per divers dis.

FLURIN:

No starán sà gnir aint quist on chi vain a far oura las vias
in lavur cumüna!

SIGNUN:

E che dschaivat dals vadels?

CHASPER:

Meis s' ha fat bain, eu craj uossa listess cha t' il tegna per
taur; l' ha ün sacra bel cheuin — — ve Lux, ve — (*vadè fa:
möööhh!*)

FLURIN:

Mia vadella ha bain stuvü perder la s-chella.

SEGUOND MAT:

Perche dovravat las cuts?

Eu t' illa n' ha dafatta chattada, mo nu sun stat bun da cumodar, l' ais vi'n teja, scha vo t' illa laivat tour oura!
(mööööhhh)

BARBA TÖNA:

Ingio mâ sun ils puobs?

CHASPER:

Ne vezzaivat lagió chi giovan.

RETO:

E uossa: che laina giovar?

PRÜM MAT:

Als mantuns?

SEGUOND MAT:

Abah!

PRÜM MAT:

A tatsch?

RETO:

Alla bescha taschina!

TUOTS:

Dai, giovain a la bescha taschina!

PRÜM MAT:

Ollà!

CRISTAL:

Chi es quà?

PRÜM MAT:

Martin dals quagls!

SEGUOND MAT:

Perchè dovravat als quagls?

PRÜM MAT:

Per portar aua!

SEGUOND MAT:

Perche dovravivat l'aua?

PRÜM MAT:

Per bognar las cuts!

SEGUOND MAT:

Perche dovravivat las cuts?

PRÜM MAT:

Per güzzar ils curtels!

SEGUOND MAT:

Perche dovravivat ils curtels?

PRÜM MAT:

(*vuschuna*) Per mazzar a tuot la bescha cha vo vaivat!

SEGUOND MAT:

Scha tü est bun — — — —

TUOTS:

(*trapplunöz e sbrasj tanteraint*) Tegna ferm, davent cul uors!

RETO:

Bravo paster! (*uors sbraja: uuuh!*)

PRÜM MAT:

Eu n' ha sdrappà oura traïs charbeschs, uossa t' ils maglia,
uuuh!

TUOTS:

Bähhh, bähhhh! (*la tüba suna*)

SEGUOND MAT:

Il paster cloma, giain.

CHATRINA:

A giantar, quels chi vegnan massa tard nu tschüffan plü
nüglia. (*ruppettada dals puobs e cloms: a giantar!*)

BARBA TÖNA:

Chars masüraders, uossa cha nus vain giantà sün nossa bell'
alp schi lessa sco chadalp far ün' eviva a nossa famaglia,

chi ha perchürà uschè bin nos muvel e 'ns dat bels pul-maints.

TUOTS:

(*ün davo l' oter*)

Viva la famaglia d' alp!
Viva il signun!
Viva il paster grond!

DUOSCH:

Viva il trosser!

TURTEA:

— — ed il chandan!

TUMASCH:

Vo pudaivat dumandar üna chanzun.

SIGNUN:

Mo schi per mai pudessat chantar »Our il plan Tiral«
(*chanzun!*)

TUMASCH:

Guardai, i 's vezza a gnir quels da Valmala. (*güvels e tschüvels*)

RAQUINTADER:

Il sulai ais fangià passà bainquant il mezdi. Las sumbrivas dals larschs cumainzan a crescher. Las vachas stan a chomma là aint suot Urschai e rumaglian quaidas. La giuentüm s' ha fatta sü e fuorma il rinch per sotar l' allemanda. (*alch tact s'our da »l' allemanda«*).

Ils homens però han lur gö tradiziunal da las plattas. Avant-mezdi hana masürà il lat e uossa masüran las forzas. Terza cunter terza! Las plattas svoulan cun früda e precisun e l' anguo-scha da guadagnar ais gronda. (*clocs da plattas e cloms sco: »bravo Chasper! Tira bain Flurin!«*). Terza Bügl sura ha guadagnà la partida, la miola cul »Steinsberger« va in rouda. (*impringias, evivas; chanzun dal cor viril.*)

Mo che mâ tambas-chan ils uffants là sü pro quella tschücha? Eu vez a s' alvantar ün fümin dubius. Giain sü ün sigl a verer.

PRÜMA MATTA:

Uossa vaina pardert tuortinas da papparotta, duos assadas plainas e vo puobs valanüglias nu vaivat amo gnanca fat fö!

PRÜM MAT:

Va tü e sana il diavel cun laina bletscha! Quist' assa vaina
stuvü strar davent dal san dals puerchs.

PRÜMA MATTÀ:

Il signun as darà!

RETO:

Schi provain amo 'na jada. Duosch, dà nan la claviglia e
plaja intuorn la corda. Tira tü Plaschin da tschella vart.
(*tschüblöz dal lain chi vain trat intuorn*)

TUMASCH:

Forza puobs! No da noss ons nu laschaivan spettar las mat-
tas.

RETO:

Tira Plaschin!

PLASCHIN:

Tira Reto!

PRÜMA MATTÀ:

Guarda co chi füma!

PLASCHIN:

Sana sana al diavel, chatscha 'l our dal stavel!

PRÜM MAT:

Quia dess avdar be Dieu chi perchüra tuot il mieu!

TUOTS:

Quia dess avdar be Dieu chi perchüra tuot il mieu!

RETO:

Fö, fö, uoss' haja tschüff la tschücha, nan culs jals, nan
cun tioula!

ILS MATS:

Meis ha tschüff, fö, juhui, fö, eu cuor ad impizzar il furnel.
Gnit! (*cuorsa*)

SIGNUN:

Eu sun il signun dad Urezzas. Vus cugnuoschais fingià mia vusch, hoz suna ün paet la mamma da quista allegra brajada! Ils puobs varan bain fat alch baschattas. L'an passà hana lià bindels blaus vi da las cuas dals salvonurs! . . . e terzon hana miss ün puogn plain furmias suot il nas dal chandan, instant ch' el faiva seis sönin. — — — Eu tir la panaglia dudivat. (*panaglia*), üna brava panagliada gromma quai dess sias 20 noudas painch. Ma scha vo crajaivat ch' eu fetscha painch fallaivat.

Nanananana, quista gromma va tuot gio per las gulas umbrasas da meis chars masüraders, gronds e pitschens. Mo quel latmilch t' ils dun eu jent, savaivat. Painch pudaina far amo tuotta stà co chi cuorran nanpro cur ch' eu clam: »latmilch«.

(*clama*): »Latmilch!«
(*rupettada!*)

UFFANTS:

Latmilch, latmilch!

SIGNUN:

Vaivat viss, uossa bainin ün davo l' auter. Nan la coppina! Tü chandan tir' il cucun e guarda ch' ingün nu tira a la cuorta.

PRÜM MAT:

(*suplichond*) Amo üna jada, sar Joannes, eu vev' aint be pac avant!

SIGNUN:

Oh, schi laschai pro eir a sar Chasper! Nu vezzaivat ch' el ha amo la coppina vöda, toc umbrasuns.

SEGUOND MAT:

Quà la coppina da sar Chasper!

SIGNUN:

Quist ais l' ultim schlich, dessa tschüffer ad ün e til metter aint illa panaglia? — Spettai!

PRÜMA MATTÀ:

Uuuh na, mütschi, mütschi, l'ans chatscha ain illa pangalia. (*mütschan*)

SIGNUN:

Mo ant co ir inoura ans chantarat bain amo üna chanzun?
(*chanzun dals uffants*)

TUMASCH:

Schi adieu signun, adieu pasters, nus tuornain planet a cha-
sa, stat bain!

TURTEA:

Fat üna buna stà e datt' ans üna brava scheplcha. (*rier*)

PLÜSSAS VUSCHS:

Adieu stat bain, adieu, etc. etc.
(*els s' alluntaneschan cun chant e güvels*)

RAQUINTADER:

Instant il sulai mütscha fingià davo Cler via ed in pacà pezza saraja saira. Las vachas rivan dal pas-ch, rabladas da Cristal, e bainbod fan paurs e pauras la seguonda paisa. Pür la seguonda mulschüda deciderà tanter Valmala ed Urezzas, perchè la saira dan la Ritscha, la Colomba e la Gronda lur record, suvent ün liter daplü co la daman. Quala sarà la zendra? — Scha vus laivat savair, schi it be gio in cumün ingio cha la glieud sezza süls bancportas e spetta be impazienza a rivar las stafettas culla nova.
(*discurröz*)

NINA:

Guardai chi vegn quel da Valmala! (*pass in cuorsa*)

TUMASCH:

(*sadiond*) Tadlai, la Diana ha dat 75 e la Maruna 89. Urezzas varà pers.

GLIEUD:

89 la »Maruna? — Uossa riva la stafetta d' Urezzas, Flurin, il chadalp svessa!

FLURIN:

(*sadiond*) Ah, eu vez cha Valmala ais bel e quà, eu pudaiv' ir plü plan; nus varan pers.

NINA:

Quinta, quinta — — —

FLURIN:

La Colomba — — ha dat 81 — — e la Flora — — 84!

TUMASCH:

Valmala ha battü, Valmala ha 89!, üna nouda daplü.

CHASPER:

I la gronda dad Andrea Puzzöl?

FLURIN:

La Gronda ha dat — — 91!

DIVERSAS VUSCHS:

91, Urezzas ha guadagnà, viva la Gronda!

(*la nouva cuorra e vain vi e plü debla — —*)

RAQUINTADER:

Uschè ais darcheu passà ün di da masüras e la not t' il serra gio sco üna portuna s-chüra vers il passà. I vegnan uossa blers dis da lavur. Be las algordanzas tendschan inavo pro las leidas uras vivüdas in cumpagnia e las chanzuns e 'ls güvels d' algrezcha rebomban amo lönch aint ils cours dad uffants e creschüts. Mo la plü bella flur han ün giuven ed üna giuvna chattà sün alp e tut cun els a chasa, — — lur dascusa müstà! Quella ais la flomma viva ch' els voulan bainbod invüdar sün lur föcler e perchürar tuot lur dis sco ün sonch tesaur!

(*sunasoncha o chanzun*)

FIN